

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Jiří Beran

Název práce: Vztahy Rusko – Západ v kontextu tzv. Ukrajinské krize

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Dle slov autora si práce klade za cíl zjistit „příčiny“ tzv. ukrajinské krize a zasadit tyto příčiny do širšího rámce vztahů mezi „Západem“ (čímž autor pravděpodobně myslí USA a EU, ačkoliv termín v práci blíže nespecifikuje) a Ruskem. Druhým cílem je ve své podstatě „návrh řešení“ ukrajinské krize a tím i zmírnění napětí mezi těmito aktéry. Autor se v tomto smyslu zaměřuje na koncept státní neutrality, zkoumá jeho historickou aplikaci a prezentuje dvě případové studie – Finska a Rakouska, které by mohly posloužit jako vzor pro neutralitu ukrajinskou. V první části autor poskytuje stručný přehled geneze konfliktu na Ukrajině, který následně konfrontuje s nedávnou historií rostoucího napětí mezi „Západem“ a Ruskem, které lze sledovat od přelomu 20. a 21. století. Ve čtvrté kapitole autor rozebírá finskou a rakouskou neutralitu a možnosti aplikace podobného modelu na případ Ukrajiny. Autor dochází k závěru, že postoje „Západu“ ani Ruska by se neslučovali s vyhlášením ukrajinské neutrality, a tak považuje možnost za neuskutečnitelnou.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Téma ukrajinské krize je samozřejmě velmi aktuální a věnuje se jí nejedna kvalifikační práce. Z tohoto důvodu je relativně složité najít originální či jedinečný přístup ke zkoumání dané problematiky. Autorovi se toto částečně povedlo – ačkoliv myšlenka ukrajinské neutrality není nová a ani neprobádaná, student Beran se vyhnul pouhému chronologickému shrnutí krize a zakomponoval do práce i analytický pohled. Práce však operuje s mnoha otázkami (resp. třemi tezemi, sice souvisejícími, ale velmi komplexními), které znemožňují, aby byl věnován větší prostor hlubší analýze. Struktura práce je logická a „vede čtenáře za ruku“. Teoreticko-metodologicky není práce příliš ukotvená, ale alespoň v sekci, kde autor představuje pojem neutrality, je použita teoretická literatura. Osobně bych přivítal použití více zdrojů z USA a Ruska, které by se věnovaly otázce ukrajinské neutrality – např. diskurzivní analýza této problematiky by byla v práci vhodná.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Jazyk práce je jasný a srozumitelný. Jednotlivé odstavce na sebe logicky navazují a práce se vesměs četla hladce. Citace odkazů je sjednocená. Pravopisných chyb a překlepů je v práci minimum (např. str. 46 „Za normálních mírových okolností by takováto dosáhnout takovéto dohody...“).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Po přečtení práce mám dojem, že by práce mohla lépe naplnit svůj potenciál, pokud by se nesoustředila tolik na *příčiny* krize, když se zároveň snaží najít její *řešení*. Samozřejmě nelze příčiny od řešení analyticky oddělovat, ale vypuštění zkoumání příčin by dalo autorovi více prostoru pro zkoumání aplikace neutrality. Jinými slovy, pokud autor dochází k závěru, že splnění podmínek pro ukrajinskou neutralitu je nepravděpodobné (str. 58), mohla se práce více věnovat právě těmto podmínkám a lépe odůvodit *proč* je ukrajinská neutralita nereálná. Autor například zcela opomíjí oficiální stanoviska ruské či americké vlády k otázce ukrajinské neutrality (pokud nějaká jsou), ale ani se příliš nevěnuje diskuzi vlivných amerických a ruských politologů a analytiků na toto téma. Pokud by se práce zaměřila pouze na vysvětlení otázky proč je ukrajinská neutralita nemožná, mohla by jít více do hloubky a přinést mnohem větší přidanou hodnotu. Za silnou stránku považuji fakt, že se autor „nebál“

sepsat práci, která navrhuje politické řešení; za slabou stránku však považuji, že se text zaměřuje na až příliš mnoho otázek, čímž nejde do hloubky a tím ztrácí originalitu.

Zároveň příliš nerozumím úvaze, že „Splnění všech těchto podmínek [pro vyhlášení ukrajinské neutrality] je krajně nepravděpodobné, můžeme tedy dojít k závěru, že vyhlášení neutrality Ukrajinou by s největší pravděpodobností krizi nevyřešilo.“ Pokud však nelze splnit podmínky, aby se Ukrajina stala neutrálním státem, nemůžeme přeci ani pozorovat, jaký vliv na vztahy „Západ“–Rusko by taková eventualita měla. Nedomnívám se tedy, že teze o pozitivním efektu ukrajinské neutrality by tímto tvrzením byla vyloučena.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Jak se k případné neutralitě staví samotná Ukrajina – politici, analytici a obyvatelé?
2. Vnímáte „neutralitu“ v současném světě jako jasnou garanci teritoriální integrity a obranu proti agresi?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku C.

Datum: 14.8.2019

Podpis: Jan Hornát v.r.

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.